

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

JULIANE KOKOTT

esitatud 9. novembril 2021¹

Kohtuasi C-479/21 PPU

SN,

SD

menetlusse kaasatud isikud:

Governor of Cloverhill Prison,

Ireland,

Attorney General,

Governor of Mountjoy Prison

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus))

Eelotsusetaotlus – ELL protokoll (nr 21) – Õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus 2002/584/JSK – Euroopa vahistamismäärus – Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping – Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping – Õiguslikud alused – ELL artikkel 50 – ELTL artikkel 217

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Kohtul palutakse otsustada, kas Iirimaa on kohustatud täitma Ühendkuningriigi välja antud vahistamismäärusi, kuigi see riik on Euroopa Liidust välja astunud.

2. Esmapilgul näib, et Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahel 2020. aastal sõlmitud väljaastumise lepingu² ja 2021. aastal sõlmitud kaubandus- ja koostöölepingu³ sätted reguleerivad asjasse puutuvate vahistamismääruste täitmist.

3. Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu protokollis nr 21⁴, mis on vastu võetud 2007. aasta Lissaboni lepingu kontekstis ja kehtib alates 1. detsembrist 2009, on aga sätestatud, et Iirimaa ei ole seotud liidu meetmetega, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja

¹ Algkeel: inglise.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu (ELT 2020, L 29, lk 7; edaspidi „väljaastumisleping“) artikli 62 lõike 1 punkt b.

³ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu (ELT 2021, L 149, lk 10; edaspidi „kaubandus- ja koostööleping“) artiklid 596–632.

⁴ Protokoll (nr 21) Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes (edaspidi „protokoll nr 21“).

õigusel rajaneva alaga, välja arvatud juhul, kui see liikmesriik otsustab sõnaselgelt asjasse puutuvast meetmes osaleda. Iirimaa ei ole otsustanud kahe asjasse puutuva lepingu asjaomastes sätetes osaleda. Seetõttu on vaja analüüsida, kas Iirimaa oleks Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise tõttu pidanud selleks, et Euroopa vahistamismäärusega seotud sätted oleksid kohaldatavad, otsustama neis sätetes osaleda. See omakorda sõltub sellest, kas protokoll nr 21 on nende sätetele kohaldatav.

4. Protokoll nr 21 ei kuulu aga kohaldamisele, kui Euroopa Liit tugines nende lepingute puhul nõuetekohaselt oma välispädevusele sõlmida väljaastumisleping (ELL artikli 50 lõige 2) ja assotsieerimisleping (ELTL artikkel 217), mitte vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud pädevusele. Sellega seoses on oluline, et nende kahe üleandmiskorraga ei looda – iseäranis Iirimaa – uusi kohustusi, vaid üksnes pikendatakse juba olemasolevaid.

II. Õiguslik raamistik

A. ELL

5. ELL artiklis 50 on sätestatud Euroopa Liidust väljaastumise normid:

„1. Iga liikmesriik võib kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega otsustada liidust välja astumise.

2. Liikmesriik, kes otsustab välja astuda, teatab oma kavatsusest Euroopa Ülemkogule. Euroopa Ülemkogult saadud suuniste kohaselt räägib liit selle riigiga läbi ja sõlmib lepingu, milles sätestatakse riigi väljaastumise kord, võttes arvesse tema ja liidu tulevaste suhete raamistikku. Asjaomase lepingu üle peetakse läbirääkimisi [ELTL] artikli 218 lõike 3 kohaselt. Selle sõlmib nõukogu, tehes otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

3. Aluslepingute kohaldamine asjaomase liikmesriigi suhtes lõpeb väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või lepingu puudumisel kahe aasta möödumisel lõikes 2 osutatud teatest, kui Euroopa Ülemkogu kokkuleppel asjaomase liikmesriigiga ei otsusta ühehäälselt seda tähtaega pikendada.

4. Lõigete 2 ja 3 kohaldamisel väljaastuvat liikmesriiki esindav Euroopa Ülemkogu ja nõukogu liige ei osale seda liikmesriiki puudutavatel Euroopa Ülemkogu või nõukogu aruteludel ja otsuste tegemisel.

Kvalifitseeritud häälteenamust määratletakse [ELTL] artikli 238 lõike 3 punkti b kohaselt.

5. [...]“.

B. ELTL

6. Assotsieerimislepingute sõlmimise õiguslikuks aluseks on ELTL artikkel 217:

„Liit võib ühe või mitme kolmanda riigiga või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmida lepinguid, millega luuakse assotsiatsioon, mis hõlmab vastastikuseid õigusi ja kohustusi, ühismeetmeid ja erimenetlusi.“

7. ELTL artikli 218 lõigetes 6 ja 8 on sätestatud rahvusvaheliste lepingute ja eelkõige assotsieerimislepingute sõlmimise menetlusnõuded:

„6. Nõukogu võtab läbirääkija ettepaneku põhjal vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta.

Välja arvatud juhul, kui leping on seotud eranditult ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, võtab nõukogu vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta:

a) pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist järgmistel juhtudel:

i) assotsieerimislepingud;

[...]

8. Nõukogu teeb kogu menetluse käigus otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega.

Nõukogu teeb otsuse siiski ühehäälselt, kui leping hõlmab valdkonda, mille puhul liidu õigusakti vastuvõtmisel on nõutav ühehäälsus [...]“.

C. Protokoll nr 21

8. Protokolli nr 21 artikli 1 kohaselt ei osale Iirimaa meetmetes, mis on võetud vastu seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga:

„Kui artiklist 3 ei tulene teisiti, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisele ettepanud meetmete vastuvõtmisel nõukogus. [...]“.

9. Protokolli nr 21 artiklis 2 täpsustatakse artikli 1 mõju:

„Artiklis 1 sätestatu kohaselt ja kui artiklitest 3, 4 ja 6 ei tulene teisiti, ei ole Ühendkuningriigile või Iirimaaale siduv ega nende riikide suhtes kohaldatav ükski Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise säte, ükski selle jaotise alusel võetud meede, ükski selle jaotise alusel liidu poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Liidu Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil nende riikide pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil *acquis communautaire*'i ega liidu *acquis*'d ega moodusta osa liidu õigusest, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes.“

10. Küll aga võib Iirimaa protokolli nr 21 artikli 3 kohaselt nõukogule teatada, et ta soovib osaleda mis tahes sellise kavandatud meetme võtmisel ja kohaldamisel, ja artikli 4 alusel saab see liikmesriik pärast sellise meetme võtmist seda aktsepteerida.

D. Raamotsus 2002/584

11. Nõukogu võttis Euroopa Liidu lepingu alusel ning eelkõige viitega artikli 31 lõike 1 punktile a ja artikli 34 lõike 2 punktile b ühehäälselt vastu raamotsuse 2002/584⁵ ja seda muutva raamotsuse 2009/299⁶ enne, kui 1. detsembril 2009 jõustsid Lissaboni lepingu ja protokollid nr 21 muudatused. Seetõttu on mõlemad raamotsused Iirimaa jaoks siduvad, kuigi Iirimaa ei ole nõukogu sõnaselgelt teavitanud sellest, et ta soovib nende võtmisel ja kohaldamisel osaleda või et ta neid aktsepteerib.

12. Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud liikmesriikide põhikohustused seoses Euroopa vahistamismäärusega:

„1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.“

13. Kuivõrd Ühendkuningriik ei olnud ajal, mil tema ametiasutused asjasse puutuvad vahistamismäärused välja andsid, enam liikmesriik, ei saa raamotsus 2002/584 olla nende täitmise otsene alus.

E. Väljaastumisleping

14. Väljaastumisleping tugineb ELL artikli 50 lõikele 2.⁷ See jõustus 1. veebruaril 2020.⁸

15. Väljaastumislepingu artikli 126 kohaselt leidis aset üleminekuperiood, mis algas väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval ja lõppes 31. detsembril 2020. Artiklis 127 on ette nähtud, et üleminekuperioodil kohaldatakse liidu õigust Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, kui väljaastumislepingus ei ole sätestatud teisiti. Kuivõrd väljaastumislepingus ei ole ette nähtud erandit artiklist 127 Euroopa vahistamismäärusega seotud sätete suhtes, jäid need sätted üleminekuperioodil kehtima.

16. Väljaastumislepingu artiklis 185 on muu hulgas sätestatud, et „teist ja kolmandat osa, välja arvatud artiklit 19, artikli 34 lõiget 1, artiklit 44 ja artikli 96 lõiget 1, samuti kuuenda osa I jaotist ja artikleid 169–181 kohaldatakse alates üleminekuperioodi lõpust“.

⁵ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34).

⁶ Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/299/JSK, millega muudetakse raamotsuseid 2002/584/JSK, 2005/214/JSK, 2006/783/JSK, 2008/909/JSK ning 2008/947/JSK, edendades seeläbi isikute menetlusõigusi ja tõhustades selliste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi isiklikult kohtulikult arutelul (ELT 2009, L 81, lk 24).

⁷ Nõukogu 30. jaanuari 2020. aasta otsus (EL) 2020/135 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu sõlmimise kohta (ELT 2020, L 29, lk 1).

⁸ Teatis Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu jõustumise kohta (ELT 2020, L 29, lk 189).

17. Väljaastumislepingu kolmandas osas on artikli 62 lõige 1, mis puudutab pooleliolevaid õiguslase koostöö menetlusi kriminaalasjades, ja selles on sätestatud:

„Nii Ühendkuningriigis kui ka liikmesriikides, juhul kui tegemist on Ühendkuningriiki hõlmava olukorraga, kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) [...]

b) Euroopa vahistamismääruste suhtes kohaldatakse nõukogu raamotsust 2002/584/JSK, [...] kui tagaotsitav on Euroopa vahistamismääruse täitmiseks vahistatud enne üleminekuperioodi lõppu, [...];

c) [...]“.

18. Väljaastumislepingu artiklis 185 on samuti ette nähtud, et liikmesriigid võivad otsustada keelduda oma kodanike loovutamisest Ühendkuningriigile. Saksamaa Liitvabariik, Austria Vabariik ja Sloveenia Vabariik on seda võimalust kasutanud.⁹

F. Kaubandus- ja koostööleping

19. Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping on assotsieerimisleping, mis tugineb ELTL artiklile 217.¹⁰ See jõustus 1. mail 2021 pärast seda, kui liit ja Ühendkuningriik selle ratifitseerisid.¹¹

20. Kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotises (artiklid 596–632) sätestatakse liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vaheline väljaandmissüsteem.

21. Kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 632 on sätestatud, et VII jaotist „kohaldatakse Euroopa vahistamismääruste suhtes, mille riik on teinud kooskõlas nõukogu raamotsusega 2002/584/JSK [...] enne üleminekuperioodi lõppu, kui tagaotsitavat ei ole enne üleminekuperioodi lõppu vahistamismääruse täitmiseks vahistatud“.

⁹ Euroopa Liidu deklaratsioon vastavalt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu artikli 185 kolmandale lõigule (ELT 2020, L 29, lk 188).

¹⁰ Nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsus (EL) 2021/689 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT 2021, L 149, lk 2).

Seoses Euratomiga kiitis nõukogu selle heaks 29. detsembri 2020. aasta otsusega (Euratom) 2020/2253, millega kiidetakse heaks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valitsuse ning Euroopa Aatomienergiaühenduse vahelise tuumaenergia ohutut ja rahumeelset kasutamist käsitleva lepingu sõlmimine Euroopa Komisjoni poolt ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel sõlmimine Euroopa Komisjoni poolt (ELT 2020, L 444, lk 11), tuginedes Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklile 101.

¹¹ Teade ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ning Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu jõustumise kohta (ELT 2021, L 149, lk 2560).

III. Asjaolud ja eelotsusetaotlus

22. Ühendkuningriigi õigusasutus on teinud 20. märtsil 2020 SD kohta Euroopa vahistamismääruse, milles taotletakse tema üleandmist Ühendkuningriigile kaheksa-aastase vangistuse kandmiseks. SD peeti kinni Iirimaal 9. septembril 2020. High Court (kõrge kohus, Iirimaa) tegi 8. veebruaril 2021 kohtumääruse SD üleandmiseks Ühendkuningriigile ja seejärel kohtumääruse tema vahistamiseks kuni tema üleandmiseni.

23. Ka SNi kohta on Ühendkuningriigi õigusasutus teinud 5. oktoobril 2020 Euroopa vahistamismääruse, milles taotletakse tema üleandmist kriminaalmenetluse läbiviimiseks seoses 14 kuriteoga. SN peeti Iirimaal kinni 25. veebruaril 2021 ja jäeti kuni tema üleandmise taotluse läbivaatamiseni vahi alla.

24. High Courtile (kõrge kohus, Iirimaa) esitati 16. veebruaril 2021 SD nimel taotlus, milles paluti Iirimaa põhiseaduse artikli 40 lõike 4 punkti 2 alusel kontrollida SD vahi all pidamise õiguspärasust. Taotluses väideti, et SD vahi all pidamine ei ole õiguspärane, sest Euroopa vahistamismääruse süsteem ei ole Iirimaa ja Ühendkuningriigi vahel enam kohaldatav. SNi nimel esitati samasugune taotlus 5. märtsil 2021.

25. High Court (kõrge kohus, Iirimaa) leidis, et nii SD kui ka SN on vahi all seaduslikult, ja keeldus seetõttu määramast nende vabastamist. Mõlemale anti luba esitada edasikaebus otse Supreme Courtile (Iirimaa kõrgeim kohus), kuid nad on jätkuvalt vahi all, kuni lahendatakse nende vastavad edasikaebused Supreme Courtile (Iirimaa kõrgeim kohus).

26. Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) peab võimalikuks, et väljaastumislepingus ning kaubandus- ja koostöölepingus sisalduvad kokkulepped, niivõrd kui need on seotud Euroopa vahistamismääruse süsteemiga, ei ole Iirimaale siduvad. Sellisel juhul oleks riigisisised meetmed, mida Iirimaa on võtnud selleks, et Euroopa vahistamismääruse süsteem Ühendkuningriigi suhtes kehtima jääks, kehtetud ning seega oleks ka edasikaebajate jätkuv vahi all hoidmine õigusvastane.

27. Sellega seoses esitab Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

„Võttes arvesse, et Iirimaa on säilitanud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas suveräänsuse, mis tuleneb tema õigusest osaleda valikuliselt meetmetes, mida liit sel alal ELTL kolmanda osa V jaotise alusel vastu võtab;

võttes arvesse, et väljaastumislepingu (ja selle sõlmimise otsuse) materiaaloiguslikuks aluseks on märgitud ELL artikkel 50;

võttes arvesse, et kaubandus- ja koostöölepingu (ning selle sõlmimise otsuse) materiaaloiguslikuks aluseks on märgitud ELTL artikkel 217, ning

võttes arvesse, et järelikult ei oldud seisukohal, et Iirimaal on kohustus või luba valida selles meetmes osalemine, mistõttu sellist valikuvõimalust ei kasutatud:

a) kas väljaastumislepingu sätteid, millega on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse süsteemi kehtima jätmise Ühendkuningriigi suhtes selles lepingus ette nähtud üleminekuperioodil, saab pidada Iirimaale siduvaks, võttes arvesse selle olulist sisu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas, ja

b) kas kaubandus- ja koostöölepingu sätteid, millega on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse süsteemi kehtima jätmise Ühendkuningriigi suhtes selles lepingus ette nähtud üleminekuperioodil, saab pidada Iirimaaale siduvaks, võttes arvesse selle olulist sisu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas?“

28. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus Euroopa Kohtul lahendada eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel eelotsuse kiirmenetluses. Euroopa Kohtu esimene koda otsustas 18. augustil 2021 selle taotluse rahuldada. Euroopa Kohtu üldkoosolek saatis 7. septembril 2021 asja arutamiseks suurkojale.

29. Kirjalikud seisukohad on esitanud SD ja SN, Iirimaa, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon. Nimetatud pooled ja Taani Kuningriik osalesid ka 27. septembri 2021. aasta kohtuistungil.

IV. Õiguslik hinnang

30. Käesolev kohtuasi puudutab küsimust, kas väljaastumislepingus ning kaubandus- ja koostöölepingus sisalduvad sätted Euroopa vahistamismääruste täitmise kohta on Iirimaaale siduvad.

31. Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) selgitab, et Iiri õiguse kohaselt on Ühendkuningriigi välja antud Euroopa vahistamismääruse täitmine ja tagaotsitava kinnipidamine lubatav üksnes siis, kui eksisteerib liidu õigusest tulenev vastav kohustus, mis on Iirimaa jaoks siduv.

32. Enne seda, kui 31. jaanuaril 2020 jõustus Ühendkuningriigi väljaastumine Euroopa Liidust, tulenes see kohustus otseselt raamotsusest 2002/584. Sellega kaasnenud üleminekuperioodil, mis lõppes 31. detsembril 2020, oli raamotsus tulenevalt väljaastumislepingu artiklist 127 jätkuvalt kohaldatav. SD ja SNI kohtuasjad ei kuulu aga nende normide kohaldamisalasse, kuivõrd neid ei antud enne üleminekuperioodi lõppemist Ühendkuningriigile üle.

33. Kuivõrd SD vahistati enne üleminekuperioodi lõppu, kuulub tema olukord väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkti b ja artikli 185 kohaldamisalasse. Nende sätete kohaselt kuulub raamotsus 2002/584 tema kohta tehtud Euroopa vahistamismääruse suhtes jätkuvalt kohaldamisele.

34. Seevastu SNI vahistasid Iiri ametiasutused pärast üleminekuperioodi lõppemist, kuigi Ühendkuningriigi ametiasutused olid Euroopa vahistamismääruse välja andnud üleminekuperioodi ajal kooskõlas raamotsusega 2002/584. Selle olukorra suhtes on kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 632 sätestatud, et kohaldamisele kuulub uus väljaandmiskord, mis on ette nähtud selle lepingu kolmanda osa VII jaotises.

35. SD ja SN vaidlustavad nende kahe lepingu viidatud sätete kohaldamise. Nad väidavad, et nende sätetega kehtestatakse uusi kohustusi, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga. Protokolli nr 21 kohaselt oleks sellised kohustused Iirimaa jaoks siduvad üksnes siis, kui see liikmesriik nõustuks sõnaselgelt, et ta on nendega seotud (st kasutaks nõusolekuklauslit). SD ja SN väidavad, et kui Iirimaa ei ole nõusolekuklauslit kasutanud, siis puudub liidul pädevus kehtestada asjasse puutuvaid sätteid, millel on mõju Iirimaaale, sest nimetatud liikmesriik ei ole liidule seda pädevust üle andnud.

36. Analüüsin seda seisukohta kahes etapis. Esiteks toon välja protokoll nr 21 kohaldamise tingimused, nii nagu need on esitatud Euroopa Kohtu praktikas, nimelt et selle kohaldamine sõltub asjasse puutuva meetme õiguslikust alusest (A). Teiseks analüüsin, kas asjasse puutuvad sätted, nimelt väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkt b ja artikkel 185 ning kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotis ja eelkõige selle artikkel 632, oleks pidanud tuginema pädevusele, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga (B.1 ja B.2).

A. Protokoll nr 21 kohaldamise tingimused

37. Protokoll nr 21 kohaselt ei osale Iirimaa meetmetes, mis on võetud vastu, tuginedes ELTL kolmanda osa V jaotisele, mis hõlmab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, välja arvatud juhul, kui ta otsustab sõnaselgelt sellistes meetmetes osaleda.

38. Nagu ma aga kahes varasemas ettepanekus juba selgitanud olen, on protokoll nr 21 esemeline kohaldamisala sõnaselgelt piiratud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga. Lisaks tuleb seda protokoll kui erandit tõlgendada kitsalt. Nimetatud protokoll mõte ja eesmärk ei ole anda Iirimaaale liidu õiguse teistes valdkondades kaalutusõigust küsimuses, kas ta osaleb liidu institutsioonide vastu võetud meetmetes ja kas kõnealused meetmed on tema suhtes siduvad.¹²

39. Seega on Euroopa Kohus otsustanud, et selle, kas protokoll tuleb kohaldada, määrab meetme õiguslik alus ja mitte vastupidi.¹³ Teisisõnu, protokoll nr 21 on kohaldatav üksnes selliste meetmete puhul, mis tuginevad või oleks pidanud tuginema ELTL kolmanda osa V jaotisest tuletatud pädevusele. Seevastu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala puudutav meede ei ole protokolliga hõlmatud, kui ei ole vajalik, et ta põhineks sellisel pädevusel.

B. Lepingute õiguslikud alused

40. Need kaks lepingut ei tugine pädevustele, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga, vaid pigem vastavalt pädevusele, mis on seotud väljaastumise korraga ELL artikli 50 lõike 2 järgi, ja assotsieerimislepingu sõlmimise pädevusele ELTL artikli 217 alusel.

41. Seega on vaja teha kindlaks, kas väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkt b ning kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotis ja eelkõige selle artikkel 632 oleks – selle asemel või täiendavalt – pidanud tuginema pädevusele, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga, nimelt ELTL artikli 82 lõike 1 punktile d.

42. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peab liidu õigusakti – sh sellise, mis on vastu võetud rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks – õigusliku aluse valik põhinema objektiivsetel asjaoludel, mis on kohtulikult kontrollitavad ja mille hulka kuuluvad selle õigusakti eesmärk ja sisu. Kui liidu õigusakti kontrollimise käigus selgub, et sellega taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üks neist eesmärkidest või valdkondadest on määratletav peamisena, samas kui teine on üksnes kõrvalise tähtsusega, peab õigusaktil olema üksainus õiguslik alus, see tähendab peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik

¹² Minu ettepanekud kohtuasjades Ühendkuningriik vs. nõukogu (EEA) (C-431/11, EU:C:2013:187, punktid 73 ja 74) ja komisjon vs. nõukogu (tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse Euroopa konventsioon) (C-137/12, EU:C:2013:441, punkt 84).

¹³ 22. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse Euroopa konventsioon) (C-137/12, EU:C:2013:675, punkt 74). Vt ka 16. mai 2017. aasta arvamus 2/15 (ELi vabakaubandusleping Singapuri; EU:C:2017:376, punkt 218) ja kohtujurist Sharpstoni ettepanek nimetatud kohtuasjas (EU:C:2016:992, punkt 203).

alus. Seevastu juhul, kui meetmel on korruga mitu omavahel lahutamatult seotud eesmärki või osa, millest ükski ei ole teiste suhtes kõrvalise tähtsusega, mistõttu kuuluvad kohaldamisele aluslepingute erinevad sätted, peab meetme õiguslikuks aluseks erandina võtma vastavad erinevad õiguslikud alused. Sellegipoolest on kahe õigusliku aluse kasutamine välistatud, kui nende õiguslike aluste jaoks ette nähtud menetlused on omavahel kokkusobimatud.¹⁴

43. Lisaks sellele on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et protokoll nr 21 ei saa mõjutada rahvusvaheliste kokkulepete vastuvõtmise õige õigusliku aluse kindlakstegemist.¹⁵ See kohtupraktika on vastavuses eelmises lõigus esitatud üldpõhimõtetega ja ka protokoll ise ei toeta teistsugust lähenemist. Seega tuleb tagasi lükata SD ja SNi väide, mille kohaselt ei saa juhul, kui meede puudutab protokoll nr 21, peamise eesmärgi kriteeriumi rakendada.

44. Nendest tähelepanekutest lähtudes analüüsin järgnevalt kahes lepingus sisalduvate vahistamismääruse eeskirjade õiguslikke aluseid.

1. Väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkti b õiguslik alus

45. Väljaastumisleping, sh selle artikli 62 lõike 1 punkt b, tugineb ELL artikli 50 lõikele 2. ELL artikli 50 lõike 2 teise lause kohaselt räägib liit välja astuva riigiga läbi ja sõlmib lepingu, milles sätestatakse riigi väljaastumise kord, võttes arvesse tema ja Euroopa Liidu tulevaste suhete raamistikku. Selle neljandas lauses on sätestatud, et lepingu sõlmib Euroopa Liidu nimel nõukogu, tehes otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

46. Selleks, nagu ka komisjon on konkreetselt selgitanud, on ELL artikli 50 lõikes 2 ette nähtud pädevus sõlmida üks kõikehõlmav leping, mis tugineb ühele konkreetsele menetlusele, mis hõlmab kõiki väljaastumise suhtes asjasse puutuvaid aluslepingutega hõlmatud valdkondi. Selline leping hõlmab selliste menetluste lõpuleviimist, mis toimuvad liidu õiguse alusel ja väljaastumisega samal ajal välja astuva riigi suhtes. Selleks on vaja üksikasjalikke norme ja kokkuleppeid arvukates liidu *acquis'* kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades. Selleks, et tagada korrapärane väljaastumine, mis on liidu, tema liikmesriikide ja ka väljaastuva riigi huvides, võivad need normid ja kokkulepped hõlmata üleminekuperioode, mille vältel on liidu õigus väljaastuvas riigis kohaldatav lühikese aja jooksul pärast väljaastumise jõustumist.

47. Seetõttu on Ühendkuningriigi liidust väljaastumise esimese etapina väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud, et väljaastumise kuupäevast kuni üleminekuperioodi lõpuni on suurem osa liidu õigusest Ühendkuningriigile ja Ühendkuningriigis kohaldatav.

48. Väljaastumise teises etapis jäävad väljaastumislepingu artikli 185 neljanda kuni seitsmenda lõike kohaselt pärast seda, st pärast üleminekuperioodi lõppu, kohaldatavaks konkreetsed väljaastumislepingus ette nähtud normid.

¹⁴ 26. juuli 2017. aasta arvamus 1/15 (ELi-Kanada broneeringuinfo leping) (EU:C:2017:592, punktid 76–78) ja 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punktid 32 ja 34).

¹⁵ 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Šveits) (C-656/11, EU:C:2014:97, punkt 49), 22. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse Euroopa konventsioon) (C-137/12, EU:C:2013:675, punkt 73), 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Türgi) (C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 37), nagu ka 26. juuli 2017. aasta arvamus 1/15 (ELi ja Kanada vaheline broneeringuinfo leping) (EU:C:2017:592, punkt 108).

49. Vastab tõele, et need konkreetsed teise etapi normid, nagu ka suurema osa liidu õiguse jätkuv kohaldamine üleminekuperioodil, hõlmavad mitut eri poliitikavaldkonda, mille hulgas on eelkõige üleandmiskord kriminaalasjades väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkti b kohaselt. Tavaliselt tegutseks Euroopa Liit sellise poliitika elluviimiseks konkreetsete pädevuste alusel ja peaks järgima nende pädevuste piiranguid, nagu protokoll nr 21.

50. Väljaastumislepingu eesmärgist tulenevalt aga täiendavad kõik need konkreetsed poliitikavaldkonnad peamist üldeesmärki, milleks on luua terviklik kord Euroopa Liidu liikmest kolmanda riigi staatusesse üleminekuks. See on erakordselt lai eesmärk selles mõttes, et selle saavutamiseks vajalikud meetmed peavad suutma hõlmata väga paljusid erinevaid spetsiifilisi valdkondi.¹⁶ Tegelikult peab see leping suutma hõlmata kogu liidu õigusega hõlmatud teemade ringi.

51. Väljaastumislepinguga hõlmatud konkreetsete poliitikavaldkondade õiguslikes alustes ette nähtud menetlused kinnitavad nende täiendavat laadi liikmesriigi väljaastumise kontekstis.

52. See on eriti ilmne poliitikavaldkondade puhul, milleks tavaliselt on vaja ühehäälsust, et Euroopa Liidu nõukogu saaks tegutseda, näiteks kaudne maksustamine, mis on väljaastumislepingu artiklite 51–53 esemeks. ELTL artikli 113 kohaselt võtab nõukogu ühehäälselt vastu sätted kaudseid makse käsitlevate õigusaktide ühtlustamiseks, aga ühehäälsust ei saa kombineerida ELL artikli 50 lõikes 2 ette nähtud kvalifitseeritud häälteenamusega.¹⁷ Lisaks sellele peab nõukogu ELTL artikli 113 kohaselt Euroopa Parlamendiga üksnes konsulteerima, samas kui ELL artikli 50 lõike 2 kohaselt on nõutav parlamendi nõusolek.

53. Sellist seadusandlike menetluste kokkusobimatust ei saa lahendada, jättes väljaastumislepingust välja need küsimused, mille puhul on vajalikud kokkusobimatud menetlused, kuivõrd ELL artikli 50 lõikes 2 ei ole väljaastumiskokkulepete suhtes ette nähtud mingeid erandeid.

54. Selline kõikehõlmav lähenemisviis ELL artikli 50 lõikele 2 ja ette nähtud seadusandlikule menetlusele on vajalik väljaastumise erakordsuse tõttu, nagu nõukogu on rõhutanud. Nagu Ühendkuningriigi väljaastumine on näidanud, tuleb sellised ulatuslikud kokkulepped teha suure poliitilise surve all ja väga lühikese aja jooksul. Ühehäälsuse nõudmine nõukogus või teatud küsimuste väljajätmine üldmenetlusest lisaks sellele protsessile keerukust ja suurendaks kokkuleppe saavutamata jätmise ohtu.

55. Seega nõue, mille kohaselt peaks väljaastumisleping iga kord, kui see mõjutab konkreetset valdkonda, põhinema ka mõnel muul sättel peale ELL artikli 50 lõike 2, muudaks ELL artikli 50 lõikega 2 ette nähtud pädevuse ja menetlused praktikas sisutuks.¹⁸

¹⁶ Vt selle kohta 3. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Portugal vs. nõukogu (India) (C-268/94, EU:C:1996:461, punkt 37), 11. juuni 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (Filipiinid) (C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 38) ja 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 50).

¹⁷ 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (maksude sissenõudmine) (C-338/01, EU:C:2004:253, punkt 58).

¹⁸ Vt selle kohta 3. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Portugal vs. nõukogu (India) (C-268/94, EU:C:1996:461, punkt 38), 11. juuni 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (Filipiinid) (C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 38) ja 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 51).

56. Seega ei anna erinevaid konkreetseid valdkondi käsitlevate sätete olemasolu väljaastumislepingus alust muuta selle lepingu kui terviku kvalifikatsiooni, kusjuures lepingu kvalifitseerimine peab toimuma, arvestades selle peaesmärki, mitte eraldiseisvaid sätteid.¹⁹

57. Euroopa Kohus on asunud sarnasele seisukohale seoses arengukoostöö lepingutega, kuid lisanud reservatsiooni, nimelt, et nende sätetega ei tohi seada nimetatud konkreetsetes valdkondades sellise ulatusega kohustusi, mille tõttu kujutaksid need kohustused endast tegelikkuses arengukoostöö eesmärgist eraldiseisvaid eesmärke.²⁰

58. Olenemata sellest, kas selline reservatsioon on väljaastumislepingutele kohaldatav, ei seata väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punktis b ette nähtud väljaandmiskorraga nagunii sellise ulatusega kohustusi, mille tõttu kujutaksid need kohustused endast nõuetekohase väljaastumisprotsessi tagamisest eraldiseisvaid eesmärke. Sellega üksnes pikendatakse ja muudetakse olemasolevaid kohustusi seoses väljaastumisega piiratud üleminekuperioodiks.

59. Väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkti b kohaldamine on sellise pikendamise suurepärane näide, sest sellest tulenev kohustus sõltub asjaolust, et Iirimaa osaleb Euroopa vahistamismääruse süsteemis ja võib seega saada Ühendkuningriigist enne üleminekuperioodi lõppu selliseid määruseid. Iirimaa ei osale aga Euroopa lähenemiskeelu²¹ süsteemis ja seega ei saa ta saada selliseid määrusi, mille tulemuseks oleks kohustused artikli 62 lõike 1 punkti k järgi.

60. Eelkõige ei saa edukalt väita, et väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punktiga b pannakse Iirimaaale uusi kohustusi, sest enne nimetatud lepingu jõustumist kehtisid selle liikmesriigi suhtes raamlepingu 2002/584 alusel samasugused kohustused.

61. Vastupidi SD ja SNi väidetele ei ole kohtujurist Hogani arutluskäik²² seoses naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooniga (Istanbuli konventsioon)²³ käesolevas asjas asjakohane. Euroopa Liit kaalub selle konventsiooni sõlmimist, viidates konkreetsetele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud pädevustele. Kohtujurist Hogan on selle lähenemisega nõus.²⁴ Sellest eeldusest tulenevalt kuulub Istanbuli konventsioon selgelt protokoll nr 21 kohaldamisalasse.

62. SD ja SN väidavad, et see tähendab seda, et ka väljaastumisleping tulnuks sõlmida selliste pädevuste alusel ja selle suhtes tuleks kohaldada protokoll. Istanbuli konventsioon on aga sootuks teistsugune leping ja seda peegeldavad ka kõnealused õiguslikud alused. Eelkõige ei puuduta kohtujurist Hogan ELL artikli 50 lõike 2 tõlgendamist või väljaastumislepingu kohast õiguslikku alust.

63. Seetõttu tugineb väljaastumislepingu artikli 62 lõike 1 punkt b õigesti üksnes ELL artikli 50 lõikele 2. Seda pädevust ei ole tarvis kombineerida pädevusega, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga.

¹⁹ Vt selle kohta 3. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Portugal vs. nõukogu (India) (C-268/94, EU:C:1996:461, punkt 39) ja 11. juuni 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (Filipiinid) (C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 39).

²⁰ Vt selle kohta 3. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Portugal vs. nõukogu (India) (C-268/94, EU:C:1996:461, punkt 39) ja 11. juuni 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (Filipiinid) (C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 39).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/99/EL Euroopa lähenemiskeelu kohta (ELT 2011, L 338, lk 2) põhjendus 41.

²² Kohtujurist Hogani ettepanek arvamuses 1/19 (Istanbuli konventsioon) (EU:C:2021:198, punktid 181 jj).

²³ Euroopa Nõukogu lepingud, nr 210.

²⁴ Kohtujurist Hogani ettepanek arvamuses 1/19 (Istanbuli konventsioon) (EU:C:2021:198, punkt 166).

2. Kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotise ja eelkõige selle artikli 632 õiguslik alus

64. Euroopa Liit sõlmis kaubandus- ja koostöölepingu ELTL artikli 217 alusel. Selle sättega on lubatud kolmandate riikidega sõlmida lepinguid, millega luuakse assotsiatsioon, mis hõlmab vastastikuseid õigusi ja kohustusi, ühismeetmeid ja erimenetlusi.

65. See annab Euroopa Liidule pädevuse tagada oma kohustuste täitmine kolmandate riikide suhtes kõigis aluslepingutega hõlmatud valdkondades.²⁵ Selle laia ulatust õigustab eesmärk luua erilised ja privilegeeritud sidemed kolmanda riigiga, mis peab vähemalt teatud ulatuses osalema liidu süsteemis.²⁶ See laiaulatuslik horisontaalne eesmärk erineb eesmärkidest, mis on konkreetsetel lepingutel, millega nähakse ette normid selgelt määratletud küsimuste kohta. Sellegipoolest on Euroopa Kohus leidnud, et ELTL artiklist 217 tulenev üldine volitus ei võimalda liidul ELL artikli 5 lõikes 2 sätestatud pädevuse andmise põhimõttega arvestades võtta assotsieerimislepingu raames vastu õigusakte, mis lähevad kaugemale nende volituste piiridest, mille liikmesriigid on talle aluslepingutega nende lepingute eesmärkide täitmiseks andnud.²⁷

66. Käesoleval juhul tähendab liidu süsteemis osalemine seda, et osaletakse üleandmiskorras, mis on loodud Euroopa vahistamismääruse tarbeks raamotsusega 2002/584. See kord on Iirimaa kohaldatav.

67. Liikmesriikide õiguspärase huvide kaitsmiseks ja selliste potentsiaalselt kauguleulatuvate kohustuste demokraatliku legitiimsuse kõrge taseme tagamiseks nõuavad ELTL artikli 218 lõiked 6 ja 8 assotsieerimislepingute sõlmimiseks ühehäälsust nõukogu ja Euroopa Parlamendi nõusolekut.

68. Ühtlasi tähendab ühehäälsuse nõue seda, et Iirimaa nõustus olema seotud kaubandus- ja koostöölepingus ette nähtud üleandmiskorraga. Kuivõrd Iirimaa suhtes ei kehtinud mingit erandit, pidi siduv mõju selle liikmesriigi suhtes olema selge.

69. Vastab tõele, et Euroopa Kohus on samuti leidnud, et nõukogu võib ELTL artikli 217 alusel võtta assotsieerimislepingu raames vastu õigusakti tingimusel, et see õigusakt on seotud eripädevusse kuuluva valdkonnaga ja põhineb ühtlasi sellele valdkonnale vastaval õiguslikul alusel, võttes eeskätt arvesse õigusakti eesmärki ja sisu.²⁸ Seega väidavad SN ja SD, et kaubandus- ja koostööleping oleks täiendava õigusliku alusena pidanud põhinema ELTL artikli 82 lõike 1 punktil d ja seetõttu on protokoll nr 21 kohaldatav. Seetõttu oleks lepingust tulenev üleandmiskord nende arvates Iirimaaale siduv üksnes siis, kui Iirimaa oleks valinud selles korras osalemise.

70. Euroopa Kohtu järeldus täiendava konkreetse õigusliku aluse vajalikkuse kohta puudutab aga üksnes otsust Euroopa Liidu seisukoha kohta assotsieerimislepinguga loodud organites, konkreetsetel juhul [Euroopa Liidu nimel] võetavat seisukohta EMÜ-Türgi lepinguga loodud assotsiatsiooninõukogus seoses sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisega.²⁹ ELTL artikli 218 lõigete 8 ja 9 kohaselt otsustab nõukogu selliseid küsimusi kvalifitseeritud

²⁵ 30. septembri 1987. aasta kohtuotsus Demirel (12/86, EU:C:1987:400, punkt 9) ja 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Türgi) (C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 61).

²⁶ 30. septembri 1987. aasta kohtuotsus Demirel (12/86, EU:C:1987:400, punkt 9). Vt ka 26. septembri 2013. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (EEA) (C-431/11, EU:C:2013:589, punkt 49).

²⁷ 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Türgi) (C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 61).

²⁸ 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Türgi) (C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 62).

²⁹ 18. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik vs. nõukogu (Türgi) (C-81/13, EU:C:2014:2449, punkt 12).

häälteenamusega ilma Euroopa Parlamendi osaluseta. Konkreetse sisemise õigusliku aluse lisamine tagaks selle, et ei hiilita mööda rangematest menetluslikest nõuetest liidu tegevuseks vastaval alal.

71. Vastupidi seisukohtadele konkreetsete küsimuste suhtes assotsieerimislepingu raames ei olnud kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimine seotud konkreetse poliitikavaldkonnaga, mis oleks vajanud eripädevuse kombineerimist ELTL artikliga 217. Sarnaselt väljaastumislepinguga puudutab ka kaubandus- ja koostööleping mitut asutamislepinguga hõlmatud valdkonda. Kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotises reguleeritud üleandmiskord on vaid üks neist.

72. Selles suhtes on ELTL artiklist 217 tulenev pädevus sõlmida assotsieerimislepinguid vähemalt mingil määral sarnane pädevusega sõlmida väljaastumislepinguid ELL artikli 50 lõike 2 alusel või arengukoostöö lepinguid ELTL artikli 209 lõike 2 alusel. Neid kõiki iseloomustab üldine eesmärk, mida aitavad saavutada konkreetsed meetmed, mida saab võtta, viidates konkreetsetele pädevustele.

73. Kui aga nõuda kõigi asjasse puutuvate pädevuste kui õiguslike aluste lisamist, siis tähendaks see, et vastav üldpädevus ja rahvusvahelise lepingu sõlmimise menetlus muutuks sisutühjaks.³⁰ Enamgi veel, kõigi vastavate pädevuste kui õiguslike aluste lisamine kaubandus- ja koostöölepingule ei oleks teostatav ka erinevate ja sageli kokkusobimatute³¹ menetluslike nõuete tõttu.³²

74. Samuti tuleb rõhutada, et vähemalt Iirimaa ja Ühendkuningriigi vaheliste suhete kontekstis ei pane kaubandus- ja koostöölepingus loodud üleandmiskord sisuliselt uusi kohustusi, vaid üksnes pikendab enamikku kohustusi, mis olid olemas varasemas korras, mis on sätestatud raamotsuses 2002/584 ja väljaastumislepingus. Seega, kui eespool nimetatud pädevust puudutav reservatsioon seoses arengukoostööga³³ oleks kohaldatav ka pädevusele seoses assotsieerimislepingutega, ei oleks see praegusel konkreetsel juhul kohaldatav.

75. Seetõttu tugineb kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotis ja eelkõige selle artikkel 632 õigesti üksnes ELTL artiklile 217. Seda pädevust ei ole tarvis kombineerida pädevusega, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga.

V. Ettepanek

76. Eespool toodud kaalutlused näitavad, et protokoll nr 21 ei hõlma nende kahe lepingu üleandmiskordasid ja seetõttu on need Iirimaaale siduvad, ilma et nende kasuks oleks tarvis konkreetselt nõusolekut väljendada.

³⁰ *Supra*, punktid 57 ja 58.

³¹ Vt lisaks 14. joonealuse märkuse viidetele 11. jaanuari 1991. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (titaandioksiid) (C-300/89, EU:C:1991:244, punktid 18–21) ja 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus komisjon vs. parlament ja nõukogu (ohtlike kemikaalide eksport ja import) (C-178/03, EU:C:2006:4, punkt 57).

³² Vt *supra* punktid 51–53.

³³ *Supra*, punkt 57.

77. Eelnevale tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu artikli 62 lõike 1 punkt b ja artikkel 185 ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa VII jaotis ja eelkõige artikkel 632, milles sätestatakse Euroopa vahistamismääruse süsteemi jätkumine Ühendkuningriigi suhtes, on Iirimaale siduvad.